

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

សំណុំរឿង

លេខ: ០៧០/០១៤/២០០៣

ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣

សេចក្តីសម្រេច

លេខ: ០៥៥/០០៦/២០០៣ កបធ.ច

ចុះថ្ងៃទី ២៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ជស/រកម/០៤៩៨/០៦ ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៩៨ ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពី ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅ នៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១២៩៧/០៦ ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៩៧ ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពី ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៩០២/០១៧ ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០២ ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តី ពីវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ
- បានឃើញព្រះសារលិខិតរបស់សម្តេចក្រុមព្រះ **នរោត្តម រណឫទ្ធិ** ប្រធានគណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច លេខ ៦៨២ ហសប/ជស ចុះថ្ងៃទី ០៦ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣ ផ្ទេរសិទ្ធិថ្វាយស្តេចក្រុមហ៊ុន **នរោត្តម សិរីរុដ្ឋា** អគ្គលេខាធិការ គណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច ដើម្បីជាតំណាងក្នុងរឿងប្តឹងគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត បណ្តឹងលេខ ៦៥៧ ហសប/សរ ចុះថ្ងៃទី ០៧ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣
- បានឃើញពាក្យបណ្តឹងរបស់ស្តេចក្រុមហ៊ុន **នរោត្តម សិរីរុដ្ឋា** អគ្គលេខាធិការគណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច លេខ ៦៥៧ ហសប/សរ ចុះថ្ងៃទី ០៧ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣ ប្តឹងពីគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ដែលបានបំពេញភារកិច្ចរៀបចំការបោះឆ្នោតមានភាពលំអៀង អសមត្ថភាព ខ្លីខ្លា និង គ្មានការទទួលខុសត្រូវ នាំឱ្យលទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោតផ្ទុយពីឆន្ទៈរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែលអគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ទទួលបាននៅថ្ងៃទី ០៨ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣ វេលាម៉ោង ១១:៣០ នាទី
- បានឃើញលិខិតរបស់គណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិចលេខ ៦៦៧ ហសប.សណ ចុះថ្ងៃទី ១១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣ ឧទ្ទេសនាមលោក **សុខ អរុណ** ជាប្រធានការិយាល័យមេធាវី និង លោក **ម៉ី ចំនួនសនា** ជាប្រធានផ្នែក រដ្ឋបាលមេធាវីរបស់គណបក្ស ដើម្បីបំពេញភារកិច្ចដាក់ពាក្យបណ្តឹង និង ទំនាក់ទំនងជាមួយក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ
- បានឃើញកំណត់ហេតុសួរយកចម្លើយដែលបញ្ជាក់បន្ថែមទៅលើពាក្យបណ្តឹងរបស់គណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច កាលពី

ថ្ងៃទី ១៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣

- បានឃើញកំណត់ហេតុសួរយកចម្លើយ ពីតំណាងគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត កាលពី ថ្ងៃទី ១៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣
- បានឃើញលិខិតពឹងពាក់មេធាវី លេខ ៦៧៨ ហសប.សណ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣ របស់ស្តេចក្រុមហ៊ុន **ទេវត្តម សិរីវុឌ្ឍ** អគ្គលេខាធិការគណបក្សហ៊ុនស៊ិនប៉ិច សុំឱ្យមេធាវី ៦ រូប ដើម្បីជាតំណាងក្នុងពេលសវនាការរបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ
- បានឃើញលិខិតលេខ ០៨.១៦៨៦/០៣ គ.ជ.ប ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣ របស់ ឯកឧត្តម **អ៊ឹម ស៊ីស្រី** ប្រធានគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ចាត់តាំងតំណាង គ.ជ.ប ឱ្យចូលរួមក្នុងសវនាការជំនុំជម្រះរបស់ ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ និង លិខិតលេខ ០៨.១៦៩០/០៣ គ.ជ.ប ចុះថ្ងៃទី ២២ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣ របស់ឯកឧត្តម **អ៊ឹម ស៊ីស្រី** ប្រធាន គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ស្តីពីការបន្ថែមសមាជិក គ.ជ.ប ចំនួន ៣រូប ដើម្បីចូលរួមក្នុងសវនាការជំនុំជម្រះរបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ។

ក្រោយពីបានស្ទង់រាយការណ៍ របស់សមាជិករាយការណ៍

ក្រោយពីបានស្ទង់ចម្លើយរបស់គូភាគី

ក្រោយពីបានពិភាក្សាត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ហើយ

- យល់ឃើញថា ស្តេចក្រុមហ៊ុន **ទេវត្តម សិរីវុឌ្ឍ** អគ្គលេខាធិការគណបក្សហ៊ុនស៊ិនប៉ិចបានដាក់បណ្តឹង លេខ ៦៥៧ ហសប.សរ ចុះថ្ងៃទី ០៧ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣ មកក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ។ ដោយផ្អែកតាមមាត្រា ១៣៦ ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង មាត្រា ២៥ នៃព្រះរាជក្រមលេខ ជស/រកម/០៤៩៨/០៦ ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ១៩៩៨ ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបណ្តឹងនេះអាចទទួលយកមក ពិនិត្យបាន
- យល់ឃើញថា បណ្តឹងនេះបានដាក់ក្នុងរយៈពេល៧២ម៉ោង បន្ទាប់ពីការប្រកាសលទ្ធផលបណ្តោះអាសន្នរបស់ គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត
- យល់ឃើញថា គណបក្សហ៊ុនស៊ិនប៉ិចសុំប្តឹងពីគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោតដែលគេយល់ថាបានបំពេញ ភារកិច្ចរៀបចំការបោះឆ្នោតមានភាពលំអៀង អសមត្ថភាព ខ្លីខ្លា និង គ្មានការទទួលការខុសត្រូវ នាំឱ្យលទ្ធផលនៃ ការបោះឆ្នោតផ្ទុយពីឆន្ទៈរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។ ពាក្យបណ្តឹងនេះសុំឱ្យផ្តន្ទាទោសគណៈកម្មាធិការជាតិរៀប ចំការបោះឆ្នោត តាមច្បាប់ជាធរមាន
- យល់ឃើញថា ពីដំបូង លោក **សុទ អរុណ** បានឆ្លើយថា លោកមិនមែនជាតំណាងដើមបណ្តឹងទេ លោកជាមេធាវីតំណាងដើមចោទជាមួយនឹងមេធាវី ៥នាក់ទៀត ។ ក្រោយពីឯកឧត្តមប្រធានសួររំលឹកថា តើមានដើមបណ្តឹងមកទេ ពេលនោះលោក **សុទ អរុណ** ឆ្លើយថាគាត់ជាមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹង ហើយ ឯកឧត្តម ប្រធានអនុញ្ញាតឱ្យគាត់ឡើងនិយាយក្នុងនាមជាដើមបណ្តឹង ។ លោក **សុទ អរុណ** ក៏ឡើងមក សុំប្តឹងក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញអំពីគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ដែលបានបំពេញភារកិច្ចរៀបចំ

ការបោះឆ្នោតមានភាពលំអៀង អសមត្ថភាព ខ្លីខ្លា និង គ្មានការទទួលខុសត្រូវ នាំឱ្យលទ្ធផលនៃការ
បោះឆ្នោតផ្ទុយពីនិន្ទ្រៈរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

- យល់ឃើញថា លោក **ហាន សុទិ** តំណាងឱ្យគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោតបានឆ្លើយដោះសារ
ចំពោះមុខក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញថា គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោតបានរៀបចំការបោះឆ្នោតស្រប
ទៅតាមច្បាប់ បោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ និងទៅតាមបទបញ្ជា និងនីតិវិធីរបស់ខ្លួន
- យល់ឃើញថា ឯកឧត្តមប្រធានបានសួរ លោក **សុទ្ធ អរុណ** ថាមានសាក្សីទេ ? ។ លោក **សុទ្ធ អរុណ**
បានឆ្លើយថា មានសាក្សី ១៧៦ នាក់ តែមានវត្តមានតែ ៩៩ នាក់ទេ ។ ឯកឧត្តមប្រធានសុំឱ្យ
លោក **សុទ្ធ អរុណ** នាំសាក្សីម្នាក់ក្នុងខេត្តណាមួយ ក្នុងរឿងណាមួយមកបំភ្លឺក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះអំពីភាព
លំអៀងរបស់គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ។ ប៉ុន្តែ លោក **សុទ្ធ អរុណ** បែរជាសួររកលិខិត
ចាត់តាំងមេធាវីរបស់គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត និង លិខិតតែងតាំងតំណាង
គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោតទៅវិញ ។ ឯកឧត្តមប្រធានសួរទៅតំណាងគណៈកម្មាធិការ
ជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោតជាចុងចម្លើយឱ្យបង្ហាញសាក្សី តែលោក **ហាន សុទិ** បានបញ្ជាក់ថាលោកគ្មាន
សាក្សីទេ មានតែឯកសារ និង មន្ត្រីរៀបចំការបោះឆ្នោតគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់
- យល់ឃើញថា លោក **សុទ្ធ អរុណ** បានលើកដៃ ហើយឡើងសួរឯកឧត្តមប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ
អំពីនីតិវិធីជំនុំជម្រះរបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ។ ឯកឧត្តមប្រធានបានបំភ្លឺថា នីតិវិធីជំនុំជម្រះរបស់
ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញមានរួចហើយ
- យល់ឃើញថា លោក **សុទ្ធ អរុណ** បានចោទក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញថាបានលាក់ទុកនីតិវិធីនេះមិនឱ្យកូន
ក្តីដឹង ។ ឯកឧត្តមប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះបានបំភ្លឺលោក **សុទ្ធ អរុណ** ថានីតិវិធីនេះបានកសាង និង
ផ្សព្វផ្សាយតាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៨ ។ ពេលនោះមានមេធាវីម្នាក់របស់ដើមបណ្តឹងបានលើកដៃហើយក្រោក
ឡើងនិយាយថាក្នុងចំណោមមេធាវីទាំង ៦ នាក់ ពុំមានអ្នកណាជាប្រធានទេ
- យល់ឃើញថា ក្នុងខណៈនោះមេធាវីទាំង ៦ នាក់របស់ដើមបណ្តឹង ក៏បានក្រោកដើរចេញពីសវនាការ
នៅម៉ោង ៨:៣២ នាទី
- យល់ឃើញថា ក្នុងពេលដំណាលគ្នានោះ ឯកឧត្តមប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះបន្តនីតិវិធី ដោយសុំអោយសមាជិក
ក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះសួរដើមចោទ និង ចុងចម្លើយ ។ ឯកឧត្តម **ប្រាក់ សុខ** បានសុំឱ្យលេខាអានកំណត់
ហេតុសួរយកចម្លើយពី លោក **សុទ្ធ អរុណ** ត្រង់ទំព័រទី ៤ កាលពីថ្ងៃទី ១៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣ ។
លេខបានអានថា លោក **សុទ្ធ អរុណ** បានឆ្លើយថា៖ « មិនប្តឹងពីលទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោតទេ គឺប្តឹងអំពីការ
លំអៀងរបស់គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ទាំងគិរិយាបថ និង ទាំងការអនុវត្តន៍របស់
គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត »
- យល់ឃើញថា ទោះបីមានការដកខ្លួនថយចេញពីសវនាការរបស់មេធាវីតំណាងឱ្យដើមបណ្តឹង ក៏ក្រុម
ប្រឹក្សាជំនុំជម្រះនៅតែមានសុពលភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបន្តនីតិវិធីជំនុំជម្រះក្នុងរឿងក្តីនេះ
- យល់ឃើញថា ពាក្យបណ្តឹងនេះមិនប្តឹងពីលទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោតទេ គឺប្តឹងអំពីអាកប្បកិរិយារបស់
គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោតសុទ្ធសាធ្នក្នុងការរៀបចំការបោះឆ្នោត

- យល់ឃើញថា តាមមាត្រា ១២៦ ថ្មី និង វាក្យខ័ណ្ឌទី ៣ នៃមាត្រា ១៥ ថ្មីនៃព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៩០២/០១៧ ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០២ ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តី ពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ ការដាក់ទណ្ឌកម្មគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត មិនមែនជាសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញទេ
- យល់ឃើញថា ពុំមានមាត្រានៃច្បាប់ណាដែលចែងថា ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញត្រូវដោះស្រាយបណ្តឹងរបស់ គណបក្សនយោបាយដែលប្តឹងពីតវិយាបថ និង សកម្មភាពរបស់គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ដើម្បីផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់ជាធរមាននោះទេ ។ ដូច្នេះ ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញពុំអាចឆ្លើយតបតាម ពាក្យសុំរបស់គណបក្សហ៊្វិនស៊ិនប៉ិចបានឡើយ ។

សម្រេច

ចំពោះមុខគុភារី

មាត្រា ១ : ទទួលពាក្យបណ្តឹងលេខ ៦៥៧ ហសប.សរ ចុះថ្ងៃទី ០៧ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣ របស់ ស្តេច ក្រុមបុរេ **នរោត្តម សីហនុ** អគ្គលេខាធិការគណបក្សហ៊្វិនស៊ិនប៉ិច ទុកជាត្រឹមត្រូវតាម ទម្រង់ច្បាប់ប៉ុន្តែបដិសេធចោលដោយបណ្តឹងនេះមិនស្ថិតនៅក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ។

មាត្រា ២ : សេចក្តីសម្រេចនេះ ប្រកាសនាសវនាការជាសាធារណៈនៅរាជធានីភ្នំពេញថ្ងៃទី ២៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣ ជាសេចក្តីសម្រេចស្ថាពរចិទផ្លូវតវ៉ា ហើយមានអានុភាពអនុវត្តទៅលើអំណាចទាំងអស់ដែលមានចែងនៅក្នុង រដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ត្រូវចុះផ្សាយក្នុងរាជកិច្ច ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៣
ជ. ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ និង ជ. ក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ
ប្រធាន

ប៊ិន ឈិន

